

ІНСТИТУТ ВИПРОБУВАННЯ У КРИМІНАЛЬНОМУ ЗАКОНОДАВСТВІ УКРАЇНИ: ІСТОРІЯ, СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТОК

Мурадян Г. Р.

Стаття присвячена висвітленню історії та розвитку інституту випробування у кримінальному законодавстві України. Визначено, що протягом усього часу формування інституту випробування існували суперечки. З'ясовано окремі причини, які їх обумовили, серед них, зокрема ті, що пов'язані із існування покарань, які через свою малозначність по суті не мали карального змісту, хоча формально містили елемент кари, а також позначилася тенденція до гуманізації кримінальної політики, до вдосконалення її в контексті більш справедливого і людського ставлення до злочинців. Доведено, що історично сформовані шість етапів становлення та розвитку інституту випробування: перший етап (з 1918 по 1930 р.р.) - формується інститут умовного засудження, який полягає в тому що у законодавстві того часу, не регламентований контроль за умовно засудженими та форми здійснення умовного засудження базуються на суддівському розсуді; другий етап (з 1930 по 1958 р.р.) - визначає мінімальне застосування умовного засудження із широким впровадженням репресивних форм кримінально-правового впливу; третій етап (з 1958 по 1970 р.р.) - відбувається прогресивний розвиток інституту умовного засудження, так як характеризується правовою регламентацією виконання умовного засудження, появою інститутів засудження з відстрочкою виконання вироку (випробування), а також умовного засудження з обов'язковим залученням до праці; четвертий етап (з 1970 по 1992 р.р.) - вдосконалюється інститут умовного засудження, адже відбувається поступова зміна кримінально-правової політики в бік гуманізації і відходу від репресивного напрямку застосування кримінального закону; п'ятий етап (з 1992 по 2001 р.р.) - формується інститут звільнення від відбування покарання з випробуванням (складова інституту випробування); шостий етап (з 2001 р. - до теперішнього часу) - відбувається подальше удосконалення інституту випробуванням. Кримінальний кодекс України 2001 року у рамках Розділу XII «Звільнення від покарання та його відбування» закріпив поняття випробування, а також норми, які

у сукупності можуть сформувати у КК України самостійний інститут «випробування».

Ключові слова: випробування, інститут, звільнення, іспитовий строк, покарання.

Muradyan H. R. Institute of probation in the criminal legislation of Ukraine: history, formation and development

The article is devoted to highlighting the history and development of the institution of probation in the criminal legislation of Ukraine. It has been established that throughout the entire time of the formation of the testing institute, there were disputes. The individual reasons that caused them were found out, among them, in particular, those related to the existence of punishments, which, due to their insignificance, did not essentially have a punitive content, although they formally contained an element of punishment, and also reflected a tendency to humanize criminal policy, to improve it. In the context of a more just and humane treatment of criminals. It is proved that six stages of formation and development of the institution of probation were historically formed: the first stage (from 1918 to 1930) - the institution of probation is being formed, which consists in the fact that the legislation of that time did not regulate control over probationers and the forms of implementation of probation are based at the discretion of the judge; the second stage (from 1930 to 1958) - determines the minimum use of probation with the widespread introduction of repressive forms of criminal law influence; the third stage (from 1958 to 1970) - there is a progressive development of the institution of probation, as it is characterized by legal regulation of the execution of a conditional sentence, the emergence of institutions of conviction with a suspension of the execution of a sentence (part of the institution of probation), as well as conditional conviction with mandatory involvement in labor; the fourth stage (from 1970 to 1992) - improves the institution of probation, because there is a gradual change in the criminal-legal policy towards humanization and departure from the repressive direction of the application of the criminal law; the fifth stage (from 1992 to 2001) - the institution of release from serving a sentence with a trial is being formed (a component of the institution of trial); the sixth stage (from 2001 to

the present) - there is a further improvement of the testing institute. The Criminal Code of Ukraine of 2001, within the framework of Section XII "Exemption from punishment and its serving", fixed the concept of probation, as well as norms that together can form an independent probation institute in the Criminal Code of Ukraine.

Key words: *probation, institution, dismissal, probationary period, punishment.*

Постановка проблеми та її актуальність. Вивчення історичних аспектів цінне для будь-якого правового дослідження, зокрема для кримінально-правового. Заглиблення в історію кримінального законодавства цікаве та корисне не тільки для істориків, а для дослідників чинного законодавства. Дослідження історії може допомогти краще зрозуміти сучасні проблеми. Отже, з'ясування сучасного стану, сутності та особливостей будь-якого інституту кримінального права, зокрема інституту випробування за чинними КК України, вимагає аналізу становлення та розвитку цього інституту у кримінальному законодавстві.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженнями пов'язаними з питаннями умовного засудження та відстрочки виконання вироку займалася такі вчені як П.П. Андрушко, М.І. Бажанов, Ю.В. Баулін, І.Г. Богатирьов, І.І. Карпець, О.О. Книженко, П.П. Михайленко, В.О. Навроцький, М.Ф. Саввін, А.В. Савченко, П.Л. Фріс, М.І. Якубович та інші, проте на сьогодні інституалізація випробування складна і неоднозначна, так як пов'язана з багатьма причинами. Серед проблем, які мають на сьогодні важливе значення мають ті, що пов'язані із відсутністю конкретних досліджень, які б підтверджували існування самостійного інституту випробування через історичний аналіз кримінального законодавства в цьому напрямі.

Отже, метою статті є висвітлення історичних витоків та розвиток положень інституту випробування у кримінальному законодавстві України.

Виклад основного матеріалу. Інститут випробування в Україні має не настільки давню історію, як, наприклад, у Німеччині або США. У порівнянні з більшістю західних країн, де такі заходи кримінальної відповідальності з'явилися на законодавчому рівні вже в XIX в. в Україні в цей час тільки ще велися наукові дискусії з приводу обґрунтованості існування його в кримінальному праві. Хоча, при бажанні, норми з схожим змістом в дореволюційному законодавстві відшукати все-таки можна. Так, прототипом заходів випробування з певною часткою умовності можна назвати, наприклад,

види звільнення від покарання винних в незначних злочинах під порукою, переважно громад, що містяться в Соборному уложенні 1649 р. По суті, це положення (яке стосувалося, наприклад, погрози вбивством або заподіяння майнової шкоди) виступало одним із проявів кругової поруки. Однак були в цьому, тепер вже пам'ятнику права, і такі ж заходи особистого характеру. Вони були спрямовані на забезпечення мирного співіснування людей і полягали у покладанні на «небезпечних» (тобто загрозливих вчинити злочин) осіб обов'язків дотримуватися певних правил поведінки під страхом застосування суворого покарання.

Безсумнівно, наведені вище положення дуже далекі від норм сучасного кримінального законодавства, що становлять інститут випробування. Проте, сенс їх досить помітно наближений до сучасної ідеї застосування умовного засудження. Вбачається, те, що законодавець вже тоді замислювався, якщо не про справедливість, то, про доцільність надання злочинцю можливості виправитися без реального виконання покарання. Причому використання цього заходу, що не можна не відзначити як позитивний момент, допускався тільки щодо осіб, винних у вчиненні вкрай незначних діянь.

Розвиток ідеї умовності покарання у дорадянський період до початку XX ст., коли ідея умовності покарання вже була повністю підтримана в тій або іншій формі законодавчо та закріплена у більшості розвинених країн світу, однак щодо нашого законодавства дискусія ще тривала про доцільність такої новації (Кримінальне Уложення 1903 року). Після невдалих спроб все ж таки реалізувати положення Уложення, у 1904 році, вони були відхилені та не були проваджені у кримінальне законодавство. Цей законопроект пропонував інститут умовного засудження розглядати як відстрочку виконання покарання, що не передбачала ніякого контролю за поведінкою засуджених. У радянському кримінальному праві умовне засудження вперше отримало визнання в законодавстві саме Української Республіки. Перший Радянський уряд в Україні 4 січня 1918 р. прийняв постанову «Про запровадження народного суду», яка поширювала на територію України основні положення Декрету про суд № 1, затвердженого 22 листопада 1917 р., а також внесла в цей правовий документ низку важливих змін і доповнень. Зокрема, враховуючи, що умовне засудження фактично застосовувалося багатьма судами, Народний Секретаріат УСРР узаконив його, вказавши в ст. 20 постанови на право судів застосовувати

умовне засудження. У подальшому таке право було надано і революційним трибуналам України, про що спеціально зазначалося в ст. 9 Положення про революційні трибунали від 23 січня 1918 р. Отже, ми згодні із думкою Михайленко П.П., який зазначав, що в радянській Україні цей вид кримінально-правового впливу виник як факт суддівського розсуду, і визнає першість запровадження законодавчого закріплення інституту умовного засудження в Україні [6, с. 280-283; 5, с. 12].

Ломако В.А., у своїх працях, також підтверджує наявність умовного засудження саме в Україні, з прийняттям першого акту, який нормативно закріпив інститут умовного засудження - Декрет про суд № 2 від 04 січня 1918 р., прийнятий Народним Секретаріатом України, та ст. 9 «Положення про революційні трибунали» від 23 лютого 1918 р. [4, с. 4, 17]. Ці акти не мали детальної регламентації щодо призначення і виконання умовного засудження, але мотиви його застосування були ідеологічно обумовленими, оскільки умовне засудження суд та революційні трибунали мігли застосувати, керуючись революційною правосвідомістю, інтересами пролетарської держави та класової боротьби.

Наступним кроком до регламентації умовного засудження мав Декрет РНК УСРР від 17 березня 1919 р. «Про умовне засудження», а у РРФСР 12 грудня 1919 р. були прийняті Керівні засади з кримінального права РРФСР, які діяли на території України. П.П. Михайленко також визначає, що Керівні засади з кримінального права РРФСР в питанні регламентації не були досконалими, в тому числі і щодо здійснення контролю за умовно засудженими [6, с. 284-285].

Загалом, норми кримінального права у вказаний період не передбачали контроль за умовно засудженими протягом випробувального терміну, що свідчить про сприйняття радянським законодавцем франко-бельгійської моделі умовного засудження, та визначення ознак випробування, як складових умовного засудження.

Інститут умовного засудження знайшов свій подальший розвиток у Кримінальному кодексі РРФСР (далі - КК РРФСР) 1922 р., який був своєрідним еталолом для інших радянських республік, хоча останні у разі потреби могли доповнювати і змінювати окремі норми [6, с. 284-285, 421]. В тому ж 1922 р. було прийнято Кримінальний кодекс УСРР (далі - КК УСРР, КК УРСР), який містив норми про умовне засудження. КК РРФСР 1922 р. містив положення про порядок застосування умовного засудження і розглядав останнє як

один із видів кримінального покарання. Ідентичні норми про умовне засудження були розміщені у розділі КК УСРР 1922 р. «Про покарання». Кримінальний кодекс 1922 р. який фактично повністю сприйняв положення Керівних засад 1919 р. вже набагато докладніше регламентував інститут умовного засудження. Незважаючи на те, що названа міра розташовувалася в ньому серед видів покарань (ст. 32 КК РРФСР), суть її багато в чому відповідала сучасному уявленню про умовне засудження, особливо в частині визначення підстав і умов його застосування. Деякі його положення були сформульовані, на наш погляд, цілком вдало навіть з точки зору сучасної законодавчої техніки.

Після створення у 1922 р. СРСР, у 1924 р. були прийняті Основні засади кримінального законодавства Союзу РСР та союзних республік, які виключили умовне засудження із видів кримінального покарання і розмістили його у спеціальному розділі «Про умовне засудження та умовно-дострокове звільнення», на основі чого були прийняті КК УСРР 1927 р. З прийняттям «Основних засад кримінального законодавства СРСР і союзних республік» у 1924 р. погляд законодавця на умовне засудження як на особливий вид покарання припинив своє існування. В даному нормативному акті умовне засудження зникло з їх числа. Надалі захід, кримінально-правова характеру міцно закріпився у гл. 5 КК РРФСР «Про призначення покарання і звільнення від покарання», що стало причиною поширення на досить довгий період уявлення про нього як про вид звільнення від покарання.

Неспроможність цього твердження розкривається, на наш погляд, вже в тому, що звільнення від покарання за змістом не передбачає його застосування взагалі, але при умовному засудженні воно все ж призначається, а при порушенні встановлених судом вимог і виконується. Зміст нормативного матеріалу Керівних засад 1924 року, а пізніше і Основ кримінального законодавства Союзу РСР і союзних республік 1958 р., надавали суду право при винесенні вироку, що примушує до примусових робіт або до позбавлення волі, якщо виявиться, що ступінь суспільної небезпеки засудженого не вимагає його ізоляції або призначення йому примусових робіт, постановляє про не приведення вироку у виконання під умовою ..., дозволило також деяким вченим стверджувати, що умовне засудження - це умовне невиконання вироку.

Отже, ще одним етапом розвитку інституту умовного засудження стали Основи кримінального

законодавства Союзу СРСР і союзних республік, затверджених Президією Верховної Ради СРСР 25 грудня 1958 р. (далі - Основи), які на виконання рішень XX з'їзду КПРС та керівництва СРСР щодо зміцнення законності зберегли новели і узагальнили досвід застосування інституту умовного засудження, перевірений більш як тридцятирічним періодом його існування в СРСР. Так, ст. 45 Основ надавала суду право застосування умовно-дострокового звільнення або заміни невідбутої частини покарання більш м'яким покаранням - покладати на трудовий колектив або особу (за її згодою) обов'язок зі спостереження за цими особами і проведення з ними виховної роботи. Ст. 38 Основ передбачала можливість здійснення спостереження за умовно засудженими громадськістю або трудовим колективом за місцем роботи. Сам порядок здійснення спостереження за умовно засудженими Основи перекладали на законодавство союзних республік.

Наведена у законі позиція, не отримала широкої підтримки в літературі. Законодавчу неточність відразу ж помітили багато криміналістів, які привели ряд незаперечних аргументів на доказ того, що розробники КК допустили техніко-юридичну помилку. Зокрема, автори нагадали про те, що при невиконанні вироку неможливо здійснювати контроль за умовно засудженим і вимагати від нього виконання встановлених судом обов'язків, застосовувати додаткові покарання, простежити протягом судимості. Адже невиконання вироку, по суті, означає нівелювання зазначених вище юридичних наслідків, фактичне незастосування заходів державного примусу.

Нарешті, досить довгий час в кримінальному законодавстві РРФСР інститут умовного засудження був представлений двома досить близькими по змістом підінститутами. У КК РРФСР 1960 р. містилося умовне засудження (ст. 44) і його ускладнений різновид - відстрочка виконання вироку (ст. 46-1), яка передбачала можливість накладення на засудженого ряду обов'язків і обов'язковий розгляд судом результатів цієї відстрочки.

Об'єднання їх одним поняттям в теорії кримінального права було обумовлено наявністю ряду схожих сутнісних ознак - і умовне засудження, і відстрочка виконання вироку представляли собою форму реалізації кримінальної відповідальності, яка виражалась у звільненні засудженого від відбування призначеного покарання при певній умові. Застосування цих норм в процесі засудження виступало різновидами умовного

засудження, а під час відбування покарання - особливим видом умовно-дострокового звільнення від покарання.

В результаті актуалізувалося уявлення про такий досліджуваний кримінально-правовий феномен, як про відстрочку виконання покарань. Однак дана позиція не стала переважаючою. Відстрочка застосування покарання передбачає, що покарання після закінчення певного терміну виконання ж його відкладається, коли це пов'язано з будь-якими значними, несприятливими для засудженого або його сім'ї, або іншими винятковими обставинами, які дозволяють виконати вирок негайно [3, с. 25]. Але умовне засудження має інше завдання - домогтися виправлення засудженого і попередження вчинення ним злочинів в майбутньому взагалі без реалізації покарання. Надалі інститут умовного засудження ще більш міцно закріпився в системі кримінального законодавства, хоча із часом і не зазнав значних перетворень.

Прийнятий у 1960 р. КК УРСР розглядав умовне засудження як особливий порядок вироку і передбачав, що, якщо у разі призначення покарання у виді позбавлення волі чи виправних робіт суд, враховуючи обставини справи та особистість винного, дійде переконання про недоцільність відбування винним реальної міри призначеного покарання, він може ухвалити умовне незастосування покарання. У такому разі суд ухвалював рішення не приводити вирок до виконання, якщо протягом визначеного судом іспитового строку засуджений не вчинить нового однорідного чи менш тяжкого злочину [1, с. 32].

Отже, у зазначені роки радянське законодавство в частині регламентації умовного засудження розвивалося поступово, неодноразово змінювалася його юридична природа, правові норми насичувались додатковою конкретикою. Так, за КК УСРР 1922 р. умовне засудження фактично ототожнювали з особливим різновидом покарання, а після прийняття в 1924 р. Основ кримінального законодавства СРСР та союзних республік воно виключалося з переліку покарань. КК УСРР 1927 р. вже розглядав умовне засудження як особливий порядок виконання вироку. Ухваливши КК УРСР 1960 р., законодавець передбачив, що якщо при призначенні покарання у виді позбавлення волі чи виправних робіт суд, враховуючи обставини справи та особу винного, дійде висновку про недоцільність відбування винним призначеного покарання, він може ухвалити рішення про умовне незастосування покарання.

Схожий підхід до формулювання підстав та умов застосування досліджуваного заходу кримінально-правового впливу залишився донині, що, вочевидь, дозволяє деяким юристам навіть з позиції чинного законодавства писати про умовне засудження особи [7, с. 240].

У 70-ті роки відповідно регламентації умовного засудження також можна спостерігати деякі положення, так поява у 1970 р., відповідно до Указу Президії Верховної Ради СРСР від 12 червня 1970 р. «Про умовне засудження до позбавлення волі з обов'язковим залученням засудженого до праці», нового заходу кримінально-правового впливу, що поєднував у собі ознаки, властиві умовному засудженню і покаранню у виді виправних робіт - умовного засудження з обов'язковим залученням до праці. Його застосування робило покарання умовним, але без встановлення випробувального терміну. Обов'язковим залишалось залучення до праці за направленням органів, що виконували покарання. Складність його юридичної природи, недостатньо чітка правова регламентація окремих питань застосування, виконання та відсутність практики відразу ж поставили перед ученими й практичними працівниками ряд питань. З'явилася значна кількість публікацій і дисертаційних досліджень, що аналізували характер нового інституту і його призначенням.

Таким чином, у радянському кримінальному праві утворилося три різновиди умовного засудження до кримінального покарання: умовне засудження; відстрочка виконання вироку неповнолітнім та умовне засудження з обов'язковим залученням до праці. Деякі із зазначених, вважаємо складовими інституту випробування.

Кінець 80-х та 90-ті роки можна визначити, як новий поштовх для розгляду існуючих проблем у кримінально-правовій політиці у бік гуманізації відхід від репресивного напрямку застосування кримінального закону, що позначилося на визначені деяких положень щодо умовного засудження (зокрема, випробування).

З набуттям незалежності України розпочався новий етап формування кримінально-правової політики та реформування законодавчого забезпечення кримінально-правової сфери. Відправною точкою в історії розвитку та становлення інституту умовного засудження (інституту випробування) в незалежній Україні є прийняття у 2001 р. Кримінального кодексу України. Прийняття 05 квітня 2001 р. нового КК України, який набрав чинності з 01 вересня 2001 р., було зумовлено

зміною парадигми кримінально-правової політики до розширення сфери застосування покарання без позбавлення волі. КК України 2001 р. поряд із новими видами покарань, не пов'язаних із позбавленням волі, передбачав можливість застосування до окремих осіб кримінально-правового впливу, не пов'язаного з відбуванням призначеного покарання, зокрема звільнення від відбування покарання з випробуванням, яке увібрало найкращі якості умовного засудження й відстрочки виконання вироку, які передбачалися КК 1960 р.

Цей інститут поєднав у собі принципи призначення і звільнення від покарання, відстрочки виконання покарання, даючи можливість засудженому самому відхилити відбування призначених за вироком суду виправних робіт, службового обмеження для військовослужбовців, обмеження або позбавлення волі. Окремо у межах цього інституту слід вирізнити субінститути звільнення від відбування покарання з випробуванням неповнолітніх, вагітних жінок та жінок, які мають дітей віком до трьох років [1, с. 4, 8, 32].

Так, діючий Кримінальний кодекс України визначив окремий інститут кримінального права - звільнення від покарання та його відбування. Одним із відносно молодих інститутів у системі кримінального права є інститут звільнення від покарання та його відбування, закріплений у Розділі XII КК України. Зазначений розділ КК визначив різні види звільнення від покарання та його відбування, їх частіше за все об'єднують у дві групи: звільнення безумовні та звільнення умовні. Нашої уваги, привертають саме умовні звільнення від покарання та його відбування, які пов'язані з пред'явленням особі визначених законом вимог, які вона має виконати протягом певного іспитового строку (випробувального строку), а їх порушення тягне за собою скасування застосованого судом звільнення від покарання та його відбування. До умовних звільнень від покарання та його відбування належать: звільнення від відбування покарання з випробуванням (статті 75-79 КК), умовно-дострокове звільнення від відбування покарання (ст. 81 КК), звільнення від відбування покарання вагітних жінок і жінок, які мають дітей віком до трьох років (ст. 83 КК); заміна невідбутої частини покарання більш м'яким (ст. 82 КК), тощо. Таким чином, КК 2001 року закріпив відповідні види із певною їх характеристикою, як умовні, а отже, визначив положення які відповідають такому інституту кримінального права, як інститут випробування [2].

Висновки. Отже, вищезазначене надає підстав, вказати на те, що увесь час становлення та розвитку інституту випробування, існували суперечки навколо цього інституту. Причини таких дискусій можна визначити: по-перше, в тому, що в кримінальному законодавстві того часу, існували покарання, які через свою малозначність, по суті, не мали карального змісту, хоча формально містили елемент кари. Такими можна визначити, зокрема символічні штрафи і короткострокове тюремне ув'язнення, в тому числі і на одну добу. Природно, що в їх застосуванні багато хто не бачив ніякого сенсу і тому пропонували передбачити в законі альтернативи покаранню для випадків, коли вчинені діяння не відрізнялися підвищеною суспільною небезпекою, але в той же час були злочинами і вимагали застосування заходів кримінально-правового впливу; по-друге, в тому, що позначилась тенденція до гуманізації кримінальної політики, до вдосконалення її в контексті більш справедливого і людського ставлення до злочинців. Крім цього, необхідність використання умовного засудження обґрунтовувалася з позиції суспільної користі, з точки зору економічної виправданості.

Крім того, нами була визначена певна періодизація інституту умовного засудження, і визначення випробування: перший етап (з 1918 по 1930 р.р.) - формується інститут умовного засудження, який полягає в тому, що в законодавстві того часу, не регламентований контроль за умовно засудженими та форми здійснення умовного засудження базуються на суддівському розсуді; другий етап (з 1930 по 1958 р.р.) - визначає мінімальне застосування умовного засудження з широким запровадженням репресивних форм кримінально-правового впливу; третій етап (з 1958 по 1970 р.р.) - відбувається прогресивний розвиток інституту умовного засудження, оскільки характеризується правовою регламентацією виконання умовного ув'язнення, появою інститутів засудження з відстрочкою виконання вироку (частина інституту випробування), а також умовного засудження з обов'язковим залученням; четвертий етап (з 1970 по 1992 р.р.) - удосконалює інститут умовного укладання, адже відбувається поступова зміна кримінально-правової політики у бік гуманізації та відходження від репресивного спрямування застосування кримінального закону; п'ятий етап (з 1992 по 2001 р.р.) - формується інститут звільнення від відбування покарання з випробуванням (складова інституту випробування); шостий етап (з 2001 р. - до теперішнього часу) - відбувається подальше вдосконалення

інституту випробування. Кримінальний кодекс України 2001 року в рамках Розділу XII «Звільнення від покарання та його відбування» закріпив поняття випробування, а також норми, які у сукупності можуть формувати у КК України самостійний інститут випробування. До такої сукупності норм, слід віднести: звільнення від відбування покарання з випробуванням (статті 75-79 КК), умовно-дострокове звільнення від відбування покарання (ст. 81 КК), звільнення від відбування покарання вагітних жінок і жінок, які мають дітей віком до трьох років (ст. 83 КК); заміна невідбутої частини покарання більш м'яким (ст. 82 КК), через те, що вони пов'язані з пред'явленням особі визначених законом вимог, які вона має виконати протягом певного іспитового строку (випробувального строку). Проте, відносно сутності вказаних видів існують дискусії щодо їх правового регулювання. Зокрема, відсутність єдиної позиції щодо того, чи усі види відповідного розділу є складовими зазначеного інституту або деякі з них утворюють все ж таки самостійний інститут; відсутність з'ясування кримінально-правової природи умовно-дострокового звільнення та заміни невідбутої частини покарання більш м'яким, як таких що мають особливість визначення випробувального строку. Зазначені питання потребують більш детального подальшого вивчення та дослідження.

Література

1. Книженко О. О. Звільнення від відбування покарання з випробуванням за кримінальним правом України : дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : спец. 12.00.08 «Кримінальне право та кримінологія; кримінально виконавче право»; Національний університет внутрішніх справ, м. Харків, 2003. 207 с.
2. Кримінальний кодекс України: Закон України № 2341-III від 05.04.2001р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14> (дата звернення 15.05.2023).
3. Ломако В. А. Применение условного осуждения. Харьков, 1976. 273 с.
4. Ломако В. А. Условное осуждение по советскому уголовному праву и эффективность его применения : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.08. Х., 1969. 350 с.
5. Михайленко П. П. Борьба с преступностью в Украинской ССР. Киев : Высшая школа, 1967. Т. 2: 1926-1967 гг. 952 с.
6. Михайленко П.П. Нариси з історії кримінального законодавства Української РСР. Ч. I. К.: АН УРСР, 1959. 435 с.

7. Юрченко Л.В., Забабуріна А.Г. Притягнення до кримінальної відповідальності - як стадія кримінального провадження. *Ученые записки Таврического национального университета имени В.И. Вернадского. Серия «Юридические науки»*. 2012. Том 25 (64), № 2. С. 238-243.

*Мурадян Г. Р.,
аспірант кафедри кримінального права
та кримінології
Одеського державного університету
внутрішніх справ*